

بینش حسابداری برق

۹- ریسک و تضمین

دکتر محمدحسن اردبیلی (۱)

۹-۱- گزینه‌های فرآیند

در فرآیندهای مالی و حسابداری گزینه‌های مربوط به اطمینان و احتمال به ویژه در برنامه‌ریزی و دانش مدیریت مالی به شرح زیر است:

الف - ویژگی معلوم: در باره وقوع پدیده مورد نظر، تردیدی نیست مانند شمار ماهها در سال یا شمار روزها در ماه.

ب - ویژگی ریسکی: بی‌گمان پدیده مورد نظر روی خواهد داد ولی میزان و مقدار آن دقیق؟ معین نبوده و متغیر به نظر می‌رسد، مانند مبلغ درآمد یا هزینه ویژه در سال آتی.

ج - ویژگی نامعلوم: در مورد اینکه آیا پدیده مورد نظر روی خواهد داد یا نه تردید است. مثلاً آیا سفارش کار دریافت خواهد شد یا نه؟

د - ویژگی عدم اطلاع: در بررسی و برنامه‌ریزی، مورد اساساً در نظر گرفته نشده است. مانند آن که زیان آتش‌سوزی در بودجه آورده نشود.

راهبردهای مالی و حسابداری بایستی با بررسی ویژگی مورد نظر و رعایت فراوانی نسبی وقوع پدیده، تنظیم و ارائه گردد.

۹-۲- ریسک‌ها در دانش مدیریت مالی

در مبحث مدیریت مالی، عنوان ریسک برای مفهوم پراکندگی و متغیر بودن میزان یک رویداد به کار برده می‌شود. مثلاً نبود اطمینان به مبلغ بازده سرمایه‌گذاری، یا تردید درباره مبلغ فروش کالای ویژه، ریسک محسوب می‌شود.

دو گونه ریسک در دانش مدیریت مالی بررسی می‌شود:

الف - ریسک عملیاتی: احتمال پوشش ندادن هزینه‌های ثابت عملیاتی توسط بازآوری (تفاوت فروش با هزینه متغیر مربوط) که این احتمال منجر به زیان عملیاتی در گزارشگری می‌شود.

ب - ریسک مالی: احتمال پوشش ندادن تعهدات و هزینه‌های مالی توسط سود عملیاتی، که در این صورت منجر به زیان ویژه در گزارشگری می‌شود.

روش‌ها و راهبردهای مالی و حسابداری که متناسب با ریسک مورد نظر تدوین شود راهنمای سودمندی برای گزارشگری مالی می‌باشد.

۹-۳- حسابداری دریافتی‌ها

چون دریافت همه مطالبات مالی به صورت قطعی پیش‌بینی نمی‌شود، لذا در نظر گرفتن ذخیره‌ای برای مطالبات مشکوک‌الوصول در راهبردهای حسابداری تجویز شده است. در گزارشگری حسابداری، ارزش قابل ارائه در ترازنامه، خالص مطالبات پس از کسر ذخیره مطالبات مشکوک است.

تعیین میزان ذخیره برای دریافتی‌ها، بستگی به گونه محصول، پیشینه روند دریافت‌ها و بررسی احتمال عدم وصول دارد.

میزان ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول در مورد کالاهای مقطعی قابل توجه می‌باشد. کالاهای مقطعی به محصولات اطلاق می‌شود که مصرف کنندگان در برخی مقاطع زمانی نیاز به آن دارند و ممکن است تا زمان بسیار زیاد دیگران را خریداری نکنند. این ویژگی احتمال عدم پرداخت بموقع مطالبات را می‌تواند افزایش دهد که منجر به منظور نمودن ریسک مطرح می‌شود.

۹-۴- ریسک دریافتی‌ها در صنعت برق

ویژگی محصول صنعت برق، روند پیوسته آن است که از این رو در مورد خریداران محصول آن واژه (مشترک) بکار می‌رود. در حالی که در بیشتر فعالیتهای اقتصادی واژه (مشتری) کاربرد دارد. پرداخت بهای برق مصرفی در مورد بیشتر مشترکین این صنعت، از احتمال بالاتری برخوردار است، زیرا که عدم پرداخت بموقع خطر قطع اشتراک و ناهنجاریهای حاصله را مطرح می‌کند. انحصاری بودن و فقدان امکان‌گزینش بین رقبا، ریسک مشکوک‌الوصول بودن مشترکان یاد شده را به میزان زیادی کاهش می‌دهد و ضریب اطمینان وصول را بالا می‌برد.

البته در مورد وصول بهای برق مصرفی مشترکین ویژه و بزرگ که به دلایلی بدهی معوقه دارند، نیاز به راهبرد حسابداری مناسبی است. در این راهبردها، وضعیت شناسایی دارایی جاری یا دارایی غیرجاری مطرح می‌گردد. در این پروسه، اطمینان بسیار کم به دریافت طی یکسال، موجب عدم تلقی مطالبات از مشترکین خاص به عنوان دارایی جاری می‌شود.